**Ner 208.** ROK 1842. WTOREK 13 WRZEŚNIA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

IMIONA RZYMSKIE.
Jutro Podw. S. Krzyża.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Jutro Ziemomyśł.

# GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

| Dzień | godzina | Barometr do 0° Reaumura w miarze Paryzkiéj | Stopnie ciepła podług Reaumura | Psychometr | Wiatr | Stan Atmosfery | Zjawiska napowietrzne i rożne uwagi |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | 6 | 27" 3''' 769 | + 11° 2 | 4''' 86 | Zaden | Pogoda z Chmurami | |
| 10 | 2 | 2, 709 | + 18, 7 | 4, 64 | WPł Wschodni słaby | ,, | |
| | 10 | 1, 979 | + 12, 3 | 4, 96 | PPł Zachodni średni | ,, | Błyskawica |
| | 6 | 0, 834 | + 8, 8 | 3, 99 | Zaden | Pogoda z Chmurami | |
| 11 | 2 | 0, 271 | + 17, 4 | 5, 29 | Pł Zachodni słaby | Chmury | |
| | 10 | 0, 698 | + 9, 8 | 4, 35 | Pn Wschodni słaby | Pochmurno | Deszcz |

## Wiadomości krajowe.

KRAKÓW.

Dyrekcya ogrodu Botanicznego Krakowskiego ma honor zawiadomić Szanowną Publiczność iż stósownie do Reskryptu Senatu Rządzącego z d. 13 Lipca r. b. do Nr. 674 wydanego, odbędzie się d. 15 Września o godz. 9 z rana licytacya publiczna roślin na sprzedaż rozmnożonych a to według spisu na drzwiach oranżeryjnych przybitego. (3r.)

## Wiadomości zagraniczne.

PRUSSY.

*Berlin* 5 *Września.*

Nr. 20. Zbioru Praw za r. 1842, zawiera następującą ustawę względem utworzenia Komitetu Stanów prowincyi Poznańskiéj, z d. 21go Czerwca 1842 roku:

MY FRYDERYK WILHELM,
z *Bożéj łaski*, *Król Pruski* i t. d.

postanowiliśmy wybrać kazać Komitet Stanowy z członków Sejmu prowincyonalnego, posiadających jego szczególne zaufanie, dla zwołania go w stósownych przypadkach w czasie między jednym Sejmem, a drugim i użycia jego rady w ważnych sprawach krajowych. Stanowimy przeto, po zasięgnieniu zdania Naszych wiernych Stanów prowincyi Poznańskiéj, co następuje:

§. 1. W prowincyi Poznańskiéj jakoteż we wszystkich innych prowincyach Naszéj Monarchii, ma być utworzony Komitet ze Stanów zgromadzonych na Sejm prowincyonalny, który się będzie zbierał na rozkaz Nasz, abyśmy mieli sposobność słuchania opinii organów Stanowych także w czasie, w których Sejmy prowincyonalne nie są zebrane.

§. 2. Prawna działalność Stanów prowincyonalnych, jak takowa Artykułem III. ogólnéj ustawy z d. 5 Czerwca 1823 jest przepisana, niedoznaje przez Komitet (§. 1.) żadnego uszczerbku.

§. 3 Owszem działalność Komitetu ma mieć miejsce, gdy zdania Sejmów rozmaitych prowincyj względem poddanego pod ich naradę projektu do ustawy znacznie się różnią, lub, gdy w dalszém obradzaniu ustaw w wyższych instancyach prawodawstwa nowe się przedstawiają momenta i My uważamy za stósowną, przez

organy Stanowe wyrównanie zdań różnych do skutku przywieśdź.

§. 4. Mianowicie ma zwolany Komitet służyć nam za organ Stanowy, z którym także co do przedmiotów, jakie dotąd za zwyczaj niebyły przekładane Sejmom prowincyonalnym, jak dalece uznamy za rzecz dobrą zażądać zdania doświadczonych mężów z pomiędzy mieszkańców prowincyi, mające być przyjętemi glowne zasady zechcemy poddać roztrząśnieniu. Również zastrzegamy Sobie wezwanie onegoż przy piérwszych przygotowaniach do ogólnych ważnych ustaw, dla dania opinii tak co do konieczności ustaw tych w ogóle, jak co do kierunku, jakiby przy wydaniu ich powinien być zachowany, jak dalece w tym razie głównie zależy na znajomości stósunków miejscowych i praktyczném doświadczeniu.

§. 5, Liczbę szłonków tego Komitetu ustanawiamy niniejszém na 12. Skład jego dzieje się w ten sposób, iż do niego:

ze Stanu pierwszego . . . 6 członków
,, ,, miast . . . . . 4 ,,
,, ,, gmin wiejskich . . 2 ,,
ma być obranych.

§. 6 Marszałek Sejmowy, którego urzędowanie tym końcem na przyszłość ma trwać aż do otwarcia następnego Sejmu prowincyonalnego, zawsze jest członkiem i prezesem Komitetu. Idzie on w ten sposób w poczet członków Komitetu ze Stanu pierwszego, iż przez czas trwania jego urzędu z tegoż Stanu jeden członek mniéj do Komitetu zostanie wybranym.

§. 7. Potrzebne do tego Komitetu wybory przedsiębierze na zebranym Sejmie prowincyonalnym każdy Stan w sobie wedle absolutnéj większości głosów. Każdy Stan tyln zastępców, ilu mianuje członków Komitetu, na ten sposób obiera, iż każdy pojedyńczy akt wyborczy wyraźnie ściągać się będzie do wyboru pierwszego, drugiego i t. d. zastępcy, i że tym sposobem zostanie ustanowioną kolej, w jakiéj obrani w wydarzających się dla członków Komitetu przeszkodach, zastępczo wstępują. Na przypadek przeszkody na Marszałka Sejmowego zamianujemy zastępcę jego z członków Komitetu należących do Stanu pierwszego. W swéj własności jako członek Komitetu zostanie wówczas Marszałek Sejmowy zastąpiony przez powołanie zastąpcy z jego Stanu, na którego kolej przypada. Wyborami każdego Stanu kieruje Marszałek Sejmowy jako Dyrygent wyborów. Potrzebują one Naszego zatwierdzenia.

§. 8 Trwanie działalności członków wybranego Komitetu ogranicza się na czas od jednego Sejmu prowincyonalnego do drugiego. Deputowany obrany członkiem Komitetu pozostaje nim, aż do otwarcia następnego Sejmu, chociażby nawet okres wyboru, na który jako deputowany sejmowy był wybrany, tymczasem miał upłynąć.

§. 9. Stanom na Sejm prowincyonalny zebranym wolno poruczać sprawowanie wydarzających się krom Sejmu interesów administracyi stanowéj, — jak dalece niewyznaczyły oddzielnych tym końcem Komitetów, — mającemu podług powyższych postanowień być obranym Komitetowi, albo, wedle potrzeby, w jego obrębie ustanowić się mającemu ściślejszemu Komitetowi, lub téż tylko pojedyńczym członkom jego. Gdyby Stany chciały korzystać z tego upoważnienia, uchwały w téj mierze potrzebują Naszego zatwierdzenia i zastrzegamy Sobie wydanie natenczas na ich wniosek dalszych postanowień względem zgromadzenia się tym końcem Komitetu i względem traktowania tego rodzaju interesów.

§. 10. Koszta Komitetów ponosi każdy Stan według jego stósunku głosów ustanowionego w §. 4 ustawy z d. 27 Marca 1824 i w §. 5 téj ustawy. Na dowód Nasz własnoręczny podpis i wyciśniona pieczęć Królewska.

Dan w Berlinie, dnia 21 Czerwca 1842.

(L. S.) FRYDERYK WILHELM.
Xiąże Pruski.
Boyen. Mühler. Rochow. Nagler. Rother. Hr. Alvensleben. Eichhorn. Thile. Savigny Baron Bülow. Bodelschwingh. Hr. Stolberg. Hrabia Arnim.

## FRANCYA.

*Paryż 4 Września.*

W skutek onegdajszej rady ministrów wyprawiono depesze, które największéj mają być wagi, do admirała la Susse, naczelnika eskadry lewanckiéj. Zaraz po skończonéj radzie odjechał admirał Duperré do Eu.

Słychać że rząd otrzymał najnowszéj daty wiadomości z Tripoli, gdzie kilku francuzów zamordować miano.

Z Tulonu piszą dnia 29 Sierpnia: »Dowiadujemy się dziś że amerykańska fregata *Kongres* o 60 działach, którą jeden okręt tegoż narodu poprzedził, przybyła do Mahon. Eskadra Zjednoczonych Stanów na śródziemném morzu będzie teraz liczyć 2 okręty liniowe, 2 fregaty i tyleż korwet. Komodor amerykański posłał jednego z swoich oficerów do Cesarza marokańskiego, który pod różnemi wzbraniał się pozorami przyjąć go: Możemy przeto być pewnemi że w krótce usłyszemy jak siła morska Unii Tangier

bombardować będzie, w celu pomszczenia się zniewagi amerykańskiemu konsulowi wyrządzonéj. Dywizya Leray krążyć będzie bez wątpienia w poblizkości brzegów marokańskich, aby w razie kroków wojennych naszych zasłaniać ziomków.«

Dowiadujemy się z pewnego źródła że xiążę Aumale przeznaczony jest na vice-króla Algieru w miejsce xięcia Nemours, któremu nowe jego stanowisko nie pozwala udać się do Afryki. Jenerał Bugeaud ma być mianowany marszałkiem i parem Francyi.

Sąd kassacyjny zajmował się dziś procesem dziennika *Czas* dotąd niewychodzącego. Wiadomo że odpowiedzialny wydawca i główny redaktor skazani zostali w pierwszéj instancyi na 100,000 fr. za fałszywe tłomaczenie własności kaucyjnéj i za ominienie pewnych praw prasy. Skazani apelowali od tego wyroku, a sąd królewski zniżył karę pieniężną do 20,000 fr. złagodził niektóre zaostrzenia i zniósł zakaz wydawania czasopisma tego. Ale prokurator jeneralny udał się do sądu kassacyjnego, który dziś po dwugodzinnéj naradzie wykazał obrazę pewnych artykułów prawa popełnioną przez sąd apelacyjny przy wyrokowaniu w téj sprawie i dla tego ją do sądu w Amiaes odesłał.

W St. Omer żołnierze wznieśli xięciu Orleanu piramidę z kamieni na któréj wyryte są ważniejsze chwile życia jego.

Stósownie do rozporządzenia królewskiego dotychczasowy dwór xięcia Orleanu przechodzi do hr. paryzkiego.

Nad fortyfikacyami Paryża pracują z nadzwyczajnym pośpiechem, niektóre linie rozszerzono i zmieniono, większa połowa przedsiębierców już pobankrótowała lub się kontraktów zrzekła, tak że najdaléj za lat dwa rząd wyłącznie będzie kierować wszystkiemi robotami fortyfikacyjnemi.

Adwokaci paryzcy zajmują się teraz sprawą, którą im przedłożył par szkocki, hrabia Stirling, w celu zasiągnienia ich opinii. Przodkowie hrabiego Stirling, otrzymali przed 150 laty przez postanowienie podpisane przez królów angielskich Karola I. i Jakoba I. odstąpienie gruntów, które teraz stanowią Kanadę. Wydali oni znakomite summy, aby sprowadzić tam kolonistów, i uprawić ziemię, i kolonia ta była dość znaczną, kiedy dostała się w ręce Francuzów. Kiedy późniéj Kanada stała się na powrót posiadłością angielską; można było mniemać, że hrabiowie Stirling wystąpią z swojemi pretensyami, ale dziedzice téj rodziny byli w tenczas małoletniemi, a kiedy późniéj zwrócili się do rządu angielskiego, Anglia była w wojnie z Napoleonem, dla tego wszelkie tego rodzaju sprawy pozostały bez rozstrzygnienia. Hr. Stirling od lat przeszło 10 reklamował u rządu angielskiego, ale zawsze znajdowano środki uniknienia jego żądań. Daléj jeszcze posunięto się, bo zamiast zadość uczynić jego prośbom, przez kilka lat trzymano go w więzieniu. Nakoniec zaprojektowono mu przyznać jego pretensye do parostwa Szkocyi, jeśliby zrzekł się wszystkich innych praw swoich. Łatwo pojąć że hrabia Stirling podobnych warunków przyjąć nie mógł; albowiem wynagrodzenia których on żąda, wynosiłoby 18 do 20 milionów funtów szterlingów nie licząc nawet procentów od summ użytych przed 150 laty na założenie kolonii. Hrabia Stirling przedłożył swoje reklamacye w Izbie wyższéj, i mniemano, że taż izba przed odroczeniem zajmie się tą sprawą; ale zdaje się że teraźniejszemu gabinetowi udało się odroczyć ją do przyszłych posiedzeń. Hrabia Stirling zwrócił się teraz do adwokatów paryzkich, aby tę sprawę podać do wiadomości publicznéj, i tym sposobem przymusić gabinet angielski do zajęcia się nią.

## ANGLIA.

*Londyn 31 Sierpnia.*

Podług niepewnych podań kapitan Wright, jeden z zwykłych gońców królowéj, przybył parepływem *Great Western* do Liwerpool, z kopiami traktatów zawartych między Anglią i Ameryką północną, którym brakuje tylko jeszcze ratyfikacyi rządu. *Times* mówi o tych traktatach w następujący sposób: »Ważna missya lorda Ashburton w głównéj części jest już ukończoną. Nie możemy jeszcze donieść o szczegółach, ale jakiekolwiek mogły być instrukcye udzielone posłowi angielskiemu, wypełnił on swoje zlecenie. Straszna kwestya względem pokoju lub wojny, bo rzeczywiście to zostawało do wyboru, jest przynajmniéj na teraz usuniętą. Ale o ile dotychczas możemy dać zdanie, zdaje się że ustąpienia nie były bynajmniéj obostronnemi. Co bądź mogły zyskać Stany Zjednoczone, Anglia nie może się niczém więcéj poszczycić jak ustąpieniem spornych punktów które dotychczas, nie zważając czy sprawiedliwie, zatrzymywała jako niezaprzeczone prawa. Jakież powody mogły skłonić do ustąpień posła angielskiego i gabinet którego on był reprezentantem, to nam jeszcze nie jest wiadomém, i gotowi jesteśmy spodziewać się wszystkiego dobrego po szlachetnym lordzie który teraz kieruje sprawami zagranicznemi państwa. Ostatniemi będziemy w mniemaniu że on dał się powodować tą słabą i trwożną poli-

tyką którą zawsze odrzucaliśmy. Wolemy sądzić że teraźniejsze (i daj Boże żeby to było ostateczne) rozwiązanie spornych kwestyi, polega na względach prawa narodów i stosunków handlowych; które za sobą pociągną silniejsze połączenie się interesów obu narodów. O ratyfikacyę tych układów ze strony senatu Stanów Zjednoczonych nic obawiamy się.«

*Dnia 3 Września.*

W Edinburgn poczyniono jak najświetniejsze przygotowania na przyjęcie królewéj. W Holyrood-House dany będzie wielki bal, a starodawny pałac koronacyjny w Scone jest już ozdobiony. Stolica Szkocyi przepełnioną jest gośćmi; gdyż z Glasgowa wszystko co tylko ma czas lub pieniądze spieszy tam na kolei żelaznéj.

## BELGIA.

*Bruxella 29 Sierpnia.*

Dnia wczorajszego wyszło tu następujące Królewskie postanowienie, tyczące zmniejszenia cła wchodowego od win i towarów jedwabnych niemieckich:

»Leopold, Król Belgijczyków, wszystkim obecnym i przyszłym pozdrowienie Nasze.

Zważywszy na art. 2 prawa z d. 6 Sierp. r. 1842, na wniosek Naszego Ministra spraw wewnętrznych i skarbu postanowiliśmy i stanowimy: Jeden artykuł. Tymczasowo, i w oczekiwaniu wypadku rozpoczętych z Niemcami układów, wynikające z artykułu 6 postanowienia Królews. z d. 12 Sierpnia r. b. zmniejszenia od win i towarów jedwabnych pochodzenia niemieckiego zastosowane być mają. Uchwała ta z d. t. Lipca r. 1843 znaczenie swe traci, skoro przed tym czasem odnowioną nie zostanie. Dan w Bruxelli, dnia 28 Sierpnia 1842 r.«

## POZEW SĄDOWY.

Tutejsi kupcy:

*a*) Leberecht Fryderyk Reusche
*b*) Louis Herzbruch

o fałszywe bankróctwo pociągneni do śledztwa karnego uchylili się ucieczką od odpowiedzialności; wzywa ich się przeto, publicznie niniejszém aby do przesłuchania na d. 24 Listopada 1842 r przed południem o godzinie 11téj przed p. kammeralnym assesorem sądowym Haupt w naszym gmachu trybunalskim stawili się; w przeciwnym bowiem razie zaocznie osądzeni będą i utracą prawo czynienia zarzutów przeciw świadkom i dowodom równie jaki do obrony; po wykazaniu zaś obwiniającej ich zbrodni wyrok prawomocny zapadnie i bezwłocznie na ich pozostałym majątku, na osobach zaś jak tylko ujętemi zostaną, wykonanym będzie.

Wielki Głogów d. 15 Kwietnia 1842 r.
Król. Pruski Sąd Ziemiańsko-Grodzki.
(3r.)

---

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

*Od dnia 11 do dnia 12 Września.*

Baraski Felix, Gerałtowska Marya, Dembińska Henryka ob., Dembicka Antonina ob., Janiszewski Eliasz Stanowski Józef, Dornowo Alexandra, Potocka Zofia hr., Kesler Praxyda, Janikowski Stanisław ob., Brzechwa Józef ob., Bukowska Julia ob., Linczewska Anna ob., Srednicki Jan ob., Twardowski Ludwik ob., z Polski; — Piotrowska Paulina ob., Danikowski Wincenty ob., z Galicyi; — Popławska ob., Arciszewski Franciszek ob., z Pruss.

*Wyjechali z Krakowa.*

Murawief Jan, Meisner Piotr ob., do Polski; — Wielopolski Jan hr., Głogowski Michał ob., do Galicyi; — Ciesielski Franciszek ob., do Pruss.

---